

SALLY HEPWORTHOVÁ

V spleti tajomstiev

V spleti tajomstiev

V spleti tajomstiev

SALLY HEPWORTHOVÁ

Original title: Sally Hepworth: THE SECRETS OF MIDWIVES
Copyright © 2015 by Sally Hepworth
Cover design © Debra Billson
Cover images © Yavanna Warman, Keli Hoskins/Getty Images

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2016
Translation © Emília Perez, 2016

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Katarína Slivková
Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Tento príbeh je vymyslený. Postavy, organizácie a udalosti, ktoré sú v knižke zobrazené, sú predmetom autorkinej predstavivosti a nezakladajú sa na skutočnosti.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat',
ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-8142-538-7

*Pre všetky matky a deti,
najmä pre tie moje*

Podakovanie

Ďakujem svojej redaktorke Jen Enderlinovej za pochope-
nie a múdre rady. Bolo mi ctou a potešením pracovať s te-
bou, Jen. Ďakujem tiež celému tímu vo vydavateľstve St.
Martin's Press, konkrétne Katie Basselovej, Caitlin Daref-
fovej, Angie Giammarinovej, Elsie Lyonsovej, Lise Senzo-
vej, Eliani Torresovej a Dori Weintraubovej, vďaka ktorým
pôsobím oveľa lepšie ako v skutočnosti.

Ďakujem svojmu agentovi Robovi Weisbachovi za to, že
ma vždy donútil ísť viac do hĺbky. Úprimná vďaka patrí aj
May Wuthrichovej, ktorá mi dala príležitosť.

Joan Keaneyovej ďakujem za čítanie rukopisu a pôrod-
nícke poradenstvo. Grace Owenovej a Clare Rossovej za
rady o rizikových pôrodoch. Prípadné chyby mám na
svedomí ja, nie ony.

Svojim kritičkám Anne Georgeovej a Meredith Jaegerovej
som vďačná za to, že si text prečítali a zakaždým mi

kládli dômyselné otázky. Ďakujem i svojim prvým čitateľkám Kene Roachovej, Angele Langfordovej, Inne Spitzkej a Dagmar Loganovej, a to nielen za ich ochotu, ale aj za veľkorysé slová.

Priateľkám ďakujem za to, že mi boli inšpiráciou pre fantastické ženské postavy, ktoré som vytvorila. Ďakujem, že ste sa so mnou stále delili o svoje nedostatky alebo – ako ich nazývam ja – výnimočné črty.

Rodine Carrodusovcov ďakujem za to, aká je nezvyčajná a excentrická. Vďaka tomu mám množstvo podnetov, ktoré mi vystačia aj na ďalšie knihy.

Oscar a Eloise – vstúpili ste mi slová, ktorými viem opísať nekonečnú materinskú lásku. Nebyť vás dvoch, táto kniha by neexistovala.

Christian, ďakujem, že si tu so mnou.

Nakoniec, všetci výnimoční muži a ženy, ktorí ste zasvätili svoje životy tomu, aby naše deti prichádzali na svet bez rizika: možno to v tej chvíli nepovieme, ale... ďakujeme vám.

Neva

Dalo by sa povedať, že od narodenia mi bolo predurčené stať sa pôrodnou asistentkou. Tri generácie žien z našej rodiny zasvätili životy privádzaniu detí na svet. Mala som to v krvi, hoci to nebolo vždy zrejmé. Nebola som ako moja matka, dieťa kvetov, poctená, že môžem znovu a znovu zažívať čaro príchodu nového života. Nebola som ani ako moja stará mama – múdra, rozvážna, presvedčená, že prirodzený pôrod je najlepšia cesta. Pravdupoveďiac, deti som veľmi nemala rada. Nie, moje rozhodnutie stať sa pôrodnou asistentkou nemalo s deťmi nič spoločné. Súviselo skôr s matkami.

Eleanorino telo sa na stredne veľkej posteli skrútilo do takmer dokonalého tvaru písmena C. Posunula som sa ešte bližšie medzi jej kolená a dlaňou som pritlačila na hlavičku dieťaťa. Pôrod napredoval dosť rýchlo a nechcela som nič nechať na náhodu. Eleanorine deti nás zakaždým vede-

li prekvapiť. Jej prvý syn Arthur mi skoro spadol na zem. Rozhodol sa prísť na svet práve v momente, keď sa Eleanor prehla na pôrodnej fitlopte. sotva mala čas, aby začala dýchať, a už sa ukazovala hlavička. Všetci sme okamžite museli zaujať svoje pozície. Jej druhý syn Felix sa narodil v bazéne, a to hneď päť minút po tom, čo som svoju asistentku Susan poslala na prestávku. Tentoraz ma však nič neprekvapí.

„Už to bude.“ Odhrnula som Eleanor zo spánkov prameň spotených vlasov. „Dieťaťko sa narodí pri ďalšej kontrakcii.“

Eleanor stisla manželovi ruku. Frank ako obyčajne mlčal. Akoby z úcty. Otcovia sa do celého procesu zapájali rôzne. Niektorí sa priam vžili do kože svojich manželiek, prípadne partneriek, odfukovali a tlačili s nimi. Iní sa zasa upli na nejakú nepodstatnú úlohu, ktorú im žena zadala – či už mali podržať iPod, alebo dozrieť, aby bol v pohári stále ľad. Dakedy si takmer ani nevšimli, kedy sa dieťa narodilo. No najradšej som mala tých pokorných. Vedeli, že sú svedkami niečoho výnimočného.

Hlavička sa otočila vpravo a Eleanor zastonala. Izbu naplňala energia. „Tak,“ ozvala som sa. „Ste pripravená?“

Eleanor zaprela bradu o hrud'. Susan stála vedľa mňa. Uvoľnila som dieťaťku plecيا, najprv jedno, potom druhé, až nakoniec v tele matky ostali len nohy. „Chceli by ste bábatko vytiahnuť sama, Eleanor?“

Pri synoch tú možnosť nemala, keďže pôrody boli veľmi rýchle. Bola som rada, že teraz má príležitosť. Zo všetkých spôsobov, akými sa deti môžu narodiť, som tento mala najradšej. Verila som, že po tom, čo si matka toľko vytrpela, by

dieťa mali priviesť na svet práve jej ruky.

Eleanor sa na tvári zjavil úsmev. „Naozaj?“

„Naozaj,“ odvetila som. „Povedzte, keď budete pripravená.“

Kývla som na Susan, ktorá sa postavila tak, aby bábätko zachytila, ak by padlo. Nebolo to však veľmi pravdepodobné. Za desať rokov, čo som pomáhala pri pôrodoch, som nikdy nevidela, žeby dieťa vypadlo z matkinho zovretia. Sledovala som, ako Eleanor zo svojho tela vytiahla čiernovlasé bábätko a položila si ho na hrud' – bolo ružové, klzké a dokonalé. V miestnosti sa rozľahol hlasný zdravý plač. Vždy sa mi to páčilo.

„Gratulujem, máte dievča.“

Eleanor vykrikla a zasmiala sa. „Dievča! Je to dievča! Frank!“

Dievčatko bolo primerane veľké. Malo desať prstov na rukách, desať na nohách. Eleanor dieťa pozorne a starostlivo pestovala, pričom ich stále spájala pupočná šnúra. Frank stál vedľa nich a na tvári sa mu zračil rešpekt a úžas. Nevidela som to prvý raz, ale niečo také sa človeku nikdy nezunuje. Jeho žena sa preňho stala ešte úžasnejšou, priam zázračnou.

Susan kývla na Franka, aby prišiel prestrihnúť pupočnú šnúru. Začala mu dávať inštrukcie. Nemohla som si pomôcť a zasmiala som sa. Susan žila v Rhode Islande od devätnástich, no aj po štyridsiatich rokoch bol jej prejav – silno poznačený škótskym prízvukom – pre Američanov nezrozumiteľný. Na druhej strane, práve vďaka tomu bola ideálnou dôverníčkou. Keby niečo chcela vyzradiť, nikto by jej nerozumel. Znamenalo to však, že pri práci som dosť

často musela tlmočiť.

„Prestrihnite ju medzi svorkami,“ zašepkala som. Susan sa otočila, ale podľa toho, ako sa jej triasli malé sivé kučery, som si bola istá, že sa potajomky chichoce.

Eleanor porodila placentu a nakrmila bábätko. Ošetrila som ju aj novorodeniatko a podala som správu nočnej sestry. Keď som bola so všetkým hotová, na chvíľu som zastala pri dverách. V izbe zavládlo ticho a pokoj. Eleanor mala bábätko položené na nahej hrudi. Frank spiačky sedel pri nich. Usmiala som sa. To, čo som mala pred očami, bolo dôvodom, prečo som sa stala pôrodnou asistentkou. Skutočné čaro pri narodení dieťaťa. Nezáležalo na tom, aký náročný bol pôrod ani ako veľmi bola matka vyčerpaná. Muži vždy zaspali prví.

„Dovidenia zajtra,“ povedala som, hoci najradšej by som zostala.

Eleanor mi zamávala a Frank ďalej chrápal. Stiahla som si rukavice a vyšla som na chodbu. Vtom ma niekto schmatol za lakeť a začala som padať. Vystrela som ruku, aby som sa niečoho pridržala, no namiesto pádu som ostala visieť vo vzduchu.

„Ahoj, kráska.“

Dve mladé asistentky na druhej strane chodby sa zachichotali. Pozrela som sa hore a zažmurkala som na Patricia, ktorý ma teatrálné zachytil. „Roztomilé. Pusti ma, nech sa postavím.“

Patrick, konzultujúci lekár z Nemocnice sv. Márie na poschodí, pravidelne privádzal naše sestričky do šialenstva absurdnými gestami. Na mňa však nezapôsobili. Áno, bol to mladý, šarmantný, pekný muž, trochu strapatý, akoby

práve vstal z postele. No vedela som, že slovo kráska používa oveľa častejšie, ako ja používam slovo kontrakcia.

„Tvoje pranie je mi rozkazom.“ Hneď som bola späť na nohách. „Vlastne som rád, že som na teba narazil,“ začal. „Poviem ti vtip.“

„Počúvam.“

„Koľko pôrodných asistentiek treba na zakrútenie žiarovky?“ Na odpoveď nečakal. „Šesť. Jednu, ktorá ju zakrúti, a päť, ktoré zabránia pôrodníkovi, aby sa do toho miešal.“ Zaškeril sa. „Dobré, však?“

Usmiala som sa. „Celkom.“

Vykročila som po chodbe. Patrick kráčať zároveň so mnou. „Počuj, so Seanom dnes ideme do Hipu na pohárik,“ nadhodil. „Pridáš sa?“

„Nemôžem.“ Pokrčila som plecami. „Mám schôdzku s jedným krásavcom.“

Patrick zastal a vyvalil na mňa oči. Taká nepravdepodobná bola možnosť, že by som mala rande.

„Len žartujem, samozrejme. Idem na ostrov Conanicut na večeru so starkou a s Grace.“

„Aha.“ Teraz sa už tváril normálne. „Predpokladám, že s mamou stále nevychádzaš najlepšie.“

„Prečo si to myslíš?“

„Lebo jej naďalej hovoríš Grace.“

„Veď tak sa volá,“ zdôraznila som.

Grace jej vravím od štrnástich rokov. Vtedy som prvý raz asistovala pri pôrode. Prišlo mi zvláštne a neprofesionálne oslovovať ju mama. Grace bolo prirodzenejšie a ostala som pri tom.

„Určite nechceš ísť aspoň na chvíľu? Nebola si s nami von

už niekoľko mesiacov.“ Vystrúhal falošnú žalostnú grimasu. „Zdáme sa ti vari priveľmi nudní?“

Prešla som k miestnosti, kde sme trávili prestávky. „Tak nejako.“

„Čiže nabudúce?“ zakričal za mnou. „Sľubuješ?“

„Len ak sa naučíš lepšie vtipy.“

Vedela som, že to sa nikdy nestane.

Na ostrov Conanicut som dorazila o desať osem. Stará mama bývala v dome so škridlovou strechou, ktorý stál na vrchu trávnatého kopca nad skalnatou plážou. Žila na južnom cípe ostrova, kam sa človek dostal iba jednou cestou – viedla po úzkom páse pevniny z Jamestownu. Keď som bola malá, s rodičmi sme si každé leto prenajímali podobný domček. Niekoľko týždňov sme pobehovali bez topánok, plávali sme v Mackerelskej zátok, púšťali sme šarkany a chodili sme na výlety do Beavertailského štátneho parku. Starká sem prišla na „trvalé prázdniny“ prvá. Grace a otec ju o niekoľko rokov nasledovali a teraz žili neďaleko nej. Grace sa trápila, že ma nechá samu v Providence, ale mne to vôbec neprekážalo. Naopak, okrem toho, že Grace tak odo mňa a od mojich záležitostí bola o čosi ďalej, páčila sa mi predstava, že budem mať dôvod navštevovať Conanicut častejšie. Vždy keď som prechádzala cez jamestownský Verrazzanov most, niečo sa so mnou stalo. Zrazu som bola poddajnejšia. Uvoľnenejšia.

Vystúpila som z auta a prebehla som po trávnom chodníku. Vošla som zadným vchodom. Okamžite mi do nosa

udrela vôňa cesnaku a citróna.

Grace so starou mamou sedeli za stolom v jedálni obloženej drevom a pokyvávali hlavami pri rozhovore. Keď som vstúpila, ani sa na mňa nepozreli, čo dokazovalo, aké sú nahluchlé. V ostatnom čase som nekráčala veľmi potichu.

„Tak som tu.“

Otočili sa a usmiali sa. Grace priam žiarila. Možno to bolo oranžovým rúžom a psychedelickými šatami, ktoré mala na sebe. Medzi prednými zubami jej uviazlo čosi zelené – asi fazuľka – a vlasmi akoby sa jej prehnila víchrica. Ofina jej padala do očí, takže mi pripomínala chlpatého ryšavého ovčiarskeho psa.

„Prepáčte, že meškám,“ ospravedlnila som sa.

„Bábätká predsa nehladia na to, či s niekým máš dohodnutú večeru, Neva,“ odvetila stará mama a jej tvár bez mejkapu rozžiaril úsmev. „Nik tomu nerozumie lepšie ako my.“

Pobozkala som ich a potom som si sadla na stoličku na konci stola. Ostala polovica kuraťa, zopár zemiakov, mrkva a zelená fazuľka. V strede stola stál krčah s vodou, v ktorom plávala mäta – najskôr zo záhrady starej mamy. Starká sa načiahla za naberačkou a začala mi nakladať na tanier. „Lil sa skrýva?“

Lil, hanblivá partnerka, s ktorou bola už takmer osem rokov, pri našich pravidelných večeriach vždy chýbala. Keď stará mama priznala ich vzťah a tým aj svoju orientáciu, Grace bola nadšená. Celé roky túžila po rodinnom škanďále, vďaka ktorému by mala možnosť preukázať, aká je tolerantná. Myslím si, že práve horlivé prejavy jej slobodomyselnosti (kedysi dokonca o Lil a starkej hovorila ako o svojich dvoch mamách) boli dôvodom, prečo sa Lil za-

každým vytratila, len čo sme k nim prišli.

Stará mama si vzdychla. „Poznáš predsa Lil.“

„Neva, stará mama však nie je jediná, kto si môže niekoho priviesť na večeru,“ začala Grace. „Ak by si chcela pozvať nejakého...“

„Výborne.“ Zabodla som vidličku do kurata. „Nabudúce vezmem ocka.“

Grace sa zamračila. Jedna z vlastností, ktoré som na nej mala rada, bola, že sa nedokázala dlhšie sústrediť na jednu vec. „Nuž, oslávenkyňa, ako sa cítiš? Posledný rok dvadsiatnička...“

Rozkrojila som zemiak. „Neviem.“ Ako som sa cítila? „Tuším som...“

„Poviem ti, ako sa cítim ja,“ pokračovala Grace. „Stará. Pripadá mi to, akoby si prišla na svet iba včera.“ Grace rozprávala s nežnosťou, nostalgicky. „Pamätáš si, keď si ju prvý raz uvidela, mama? Tie červené vlásky a porcelánová pokožka. Mysleli sme si, že z teba raz istotne bude herečka alebo modelka.“

Pomaly som prehltla. „Nie si rada, že som sa tiež stala pôrodnou asistentkou, Grace?“

„Rada? Som najpyšnejšia mama na svete! Samozrejme, najradšej by som bola, ak by si pracovala so mnou a pomáhala pri domácich pôrodoch. Len si to predstav, nijakí lekári s kliešťami, nijakí chorí ľudia, ktorí by pokašliavali na novorodencov...“

„V pôrodnom centre nie sú lekári ani chorí ľudia, Grace.“

„Rodiť v pohodlí domova je jednoducho...“

Čarovné.

„Čarovné,“ dokončila s úsmevom. „Och, takmer som za-

budla.“ Načiahla sa za kabelkou a vybrala z nej zabalený darček. „Toto je od otca a odo mňa.“

„Ale... to si nemusela.“

„Nezmysel, máš predsa narodeniny.“

So starkou sme si vymenili pohľady. Prirodzene, Grace opäť ignorovala, že si darčeky neželám – čo bola vlastne jediná vec, ktorú som si priała. Neznášam dary. Trápny pocit, keď ich dostanete, zvláštnu atmosféru, keď ich otvárate pred inými a – pokiaľ išlo o darček od Grace – pocit, že musím predstierať nadšenie či údiv. Tváriť sa, že nechápem, ako som dosiaľ mohla existovať bez takého pokladu.

„No tak.“ Grace zopäla ruky a nedočkavo si ich šúchala. „Otvor to.“

Hlavou mi preblesla spomienka na moje trináste narodeniny. Bolo to prvý raz od základnej školy, čo som súhlasila s oslavou. Možno môj úsudok ovplyvnila skutočnosť, že som mala druhú menštruáciu v živote, trápili ma krče, krvácanie a v nohavičkách som mala nepohodlnú maxi vložku. Grace sa nepáčilo, že som chcela pozvať iba zopár priateľiek (štyri dievčatá zo školy), a takmer jej zlomilo srdce, keď som zamietla akékoľvek hry. Netlačila však na mňa. Teraz mi je jasné, že už vtedy som mala niečo tušiť. S kamarátkami sme si posadali do obývačky a vtom sa k nám odhodlane pridala Grace.

„Venujte mi chvíľu pozornosť, prosím,“ začala. „Ako dobre viete, dnes má Neva trináste narodeniny. Oslávme s ňou, že už je tínedžerka.“

Vyzerala ako kúzelníčka. Usmievala sa tak rozjarene, až som si myslela, že jej pukne tvár a rozlomí sa na tri kusy. Priała som si, aby sa stratila v oblaku dymu aj s predošlým

mi tridsiatimi sekundami a krvavočervenými šatami z krčeného zamatu, do ktorých sa prezliekla. No nádej, že sa niečo také stane, mizla rovnako ako úsmevy z tvári mojich kamarátok.

„Moje dievčatko viac nie je dieťaťom. Jej telo sa mení a rastie. Práve zažíva prebúdzanie obrovskej sily, vďaka ktorej ženy môžu priviesť na svet nový život. Možno to neviete, ale prvá menštruácia sa nazýva menarché.“

Zmocnila sa ma panika a srdce mi bilo až v hrdle. Už som nechcela, aby sa Grace a jej posledných tridsať sekúnd vyparili. Chcela som, aby sa ocitla v mojej koži. Nech ide v pondelok do školy a čelí skutočnosti, že budem úplný vyvrheľ a že to tak ostane navždy. Nech tam chodí aj nasledujúce týždne, keď budem musieť ustavične predstierať, že nepočujem, ako si o mne šepkajú a posmievajú sa mi.

„V niektorých kultúrach,“ pokračovala, „sa menarché oslavuje tancom a piesňami. Dievčatá v Maroku dostávajú šaty, peniaze a rôzne darčeky. V japonských rodinách pri tejto príležitosti jedia červenú ryžu a fazuľu. V istých častiach Indie pre dievčatá usporiadajú slávnosť a odejú ich do najkrajších šiat a šperkov, aké si len rodina môže dovoliť. Chápem, že ste mladé a menštruácia sa vám môže zdať trápna či nebodaj nečistá. No nie je to tak. Je to jedna z najpožehnanejších vecí na svete a nemali by ste sa za ňu hanbiť, ale oslavovať ju. Preto na počesť Nevinej menarché a pravdepodobne aj vašej,“ povzbudivo sa na moje kamarátky usmiala, „by sme mohli byť ako z indiánskeho kmeňa Apačov tu v Severnej Amerike a...“ urobila pauzu, lebo to chcela ešte viac zdramatizovať, „zatancovať si. Naučila som sa jednu pieseň, takže by sme

mohli...”

Doteraz nemôžem uveriť, že som dovolila, aby to zašlo až tak ďaleko. „Mama!”

Grace sa na mňa pozrela a stále sa usmievala. „Áno, zlatko?”

„Prosím... prestaň.”

Vyslovila som to potichu, no bolo mi jasné, že ma počula, pretože úsmev sa jej vytratil z tváre ako šarkan z oblohy, keď prestane fúkať vietor. Zrazu mi opäť zovrelo srdce. Áno, určite ju stálo veľa námahy všetko pripraviť, ale nedala mi na výber. „Oci!”

Bývali sme v malom dome, preto som vedela, že otec ma začuje. Len čo sa zjavil, jeho horúčkovitý výraz dokazoval, že vycítil, s akou naliehavosťou som ho volala. Prezrel si miestnosť. Zdesené tváre mojich kamarátok. Prevládajúcu červenú farbu – Graceiných šiat, balónov, nových vankúšov. Ja som ju prekvapujúco zaregistrovala až vtedy. Chytil Grace za plecía a odviezol ju von, a to aj napriek jej namietaniu a nepredstieraným rozpakom.

Teraz tu však otec nebol, aby mi pomohol. Vzala som darček a začala som ho rozbaľovať. Pomaly som odlepila pásku na jednom konci.

„No tak, zlatko, nie sú to puzzle. Nemusíš odlepiť každý kúsok, jednoducho to roztrhni!”

Grace sa vrhla na darček s takou vervou, že bokom narazila do stola. Kocky ľadu zacinkali, džbán s vodou sa rozťancoval, zatackal sa dopredu a dozadu a nakoniec spadol. Sklo puklo a voda vytiekla. Vo vzduchu zavoňala mäta. Rýchlo som sa postavila, lebo voda začala stekať na mňa.

Po takom rozruchu väčšinou nasleduje krik. Všetci sa

navzájom obviňujú, dávajú pokyny, bežia po metly a utierky. Tentoraz však zavládlo absolútne ticho. Starká a Grace hľadeli na niečo, čo pod mokrou blúzkou nebolo možné skryť. Zdalo sa, že moja matka ostala po prvý raz v živote bez slov.

„Áno,“ povedala som. Chytila som sa za brucho, akoby som ho chcela chrániť pred tým, čo malo nasledovať. „Som tehotná.“